

blikket kan jeg ikke finde noget andet — og en aandelig Løstelse stylder jeg det kongelige Theater. Dette Bidnesbyrd har jeg tidligere givet, om end ikke i saa stærke Udtryk som nu, og netop under de nuværende Omstændigheder vil jeg give det. Jeg har sagt mine Venner, at de maatte vide, at jeg her i Thinget offentlig vilde afgive Bidnesbyrd om min Betragtning af det kongelige Theater; mange af mine Venner kunne maaske se deraf, og jeg antager, at der er Mange, som ville gjøre det, men der hænger dog altid Lidt ved. Naar der nu altsaa er Tale om, at det kongelige Theater skal opgives som Statsanstalt, vilde jeg ikke under almindelige Forhold kunne være med dertil. Den eneste Maade, hvorpaa jeg kunde være villig til at give min Stemme til, at det kongelige Theater ikke blev en Statsanstalt, skulde være, naar Kjøbenhavn's Kommune vilde overtage det. Sdens Bestyrelse er der ogsaa intelligente Folk; der er Folk, som anderledes end f. Ex. jeg forstaa at drage Nytte af Theatret, fordi de have anderledes Nødtagelsesveie derfor end jeg. Dette og mange andre Ting vilde gjøre, at vi, naar Kommunen vilde overtage Theatret, kunde af alle de moralske og andre Hensyn, vi have at tage overfor Kommunen, med Hensyn til hvad den allerede har offret, træffe Arrangementet saaledes, at Rigsdagen vilde være overordentlig billig og tage fuldeligt Hensyn til de Offre, Kommunen allerede har ydet for denne Anstalt. Naar dette derimod ikke sker, kan jeg ikke være med til endelig at give min Stemme til, at Theatret gaar ind som Statsanstalt, og hvorfor? Fordi det er min Mening, at — ethvert andet Theater uførtal — et privat Theater maa give saadanne Forestillinger, som kunne drage Publikum, og det fristes derved ind paa at give saadanne Forestillinger, som ikke løste, men som drage Folket ned. Det kan ikke bebrejdes dem; thi deres Egtens beror derpaa. Naar den store Flerhed af Hovedstadens Befolkning foretrækker at ville se uden Hensyn til, hvoraf den ler, at ville søge der, hvor der er Morstab og mange Gange, hvor der er Skandale, og hvor man ler af et Parti, som ikke er moderne i Hovedstaden, saa siger jeg, at man ikke kan bebrejde Theatrene, at de rette sig derefter, thi deres Egtens beror derpaa. Det fordærver imidlertid den gode Smag; thi et Theater opfylder først sin Bestemmelse, naar det hæver og forædler det Publikum, som søger derhen; men det vil efter min Mening et Sekondtheater ikke kunne gjøre, fordi det først og fremmest skal indrette sig paa at leve. Et Theater som det kongelige kan ikke opfylde sin kunstmæssige Bestemmelse og tjene til at hæve og danne og forædle sit Publikum, naar Hovedsagen for det er at skulle leve, og derfor kan et Theater som dette efter min Opfattelse kun bestaa som Statsanstalt med Tilskud. Dette er, mine Herrer, min Betragtning af Sagen. Den Dag vilde være mig en Sorgens Dag, da vort Theater skulde

gaar ind som Statsanstalt, naar det ikke gik over til Kommunen. Naar man da nu vil spørge mig: Vil Du da stemme for dette Forslag, saa siger jeg: Jeg er nødt dertil, thi mere end det, jeg her har nævnt, ligger mit Fædrelands Grundlov, den Forsatning, hvorpaa den er bygget og den Anvendelse, Regeringen til enhver Tid giver denne Forsatning, mig paa Hjerte. For mig er dette det Høieste og Vigtigste. Hvert andet Hensyn, hvor vigtigt det end kan være, maa for mig vinde saaledes i Fare, at vi ogsaa maa gribe til det Forslag, der her foreligger? Efter min inderste Overbevisning er vor Tilstand saaledes, at der ikke let kan siges at være noget Middel for stærkt til at forhindre en Ruin, en Undergang af Folkets berettigede konstitutionelle Ret. Saaledes staa Forholdet for mig, og jeg siger derfor: Med den største Sorg giver jeg min Stemme til, at Driften af det kongelige Theater skal standses. Jeg giver den under den fulde Fortrøstning, at der, hvorledes end enkelte Ministre tænke, dog vil fremkomme den Erkjendelse hos det hele Samfund, det hele Fædreland, fra de Høieste til de Laveste, at det ikke gaar an at kvæle de bedste Indretninger i vort Samfund for at opretholde enkelte Personer paa deres Plads; at det ikke gaar an at tilside sætte alle ædlere og bedre Bestræbelser i Landet og at stille Folket blot for Lov og Unglækkelse om, hvorvidt det har en Forsatning eller ikke. Overfor det Hensyn maa alle andre Hensyn vige, og derfor siger jeg: Jeg stemmer for dette Forslag. Hvad er da det, som man anfører derimod? Den høitærede Kultusminister har jeg kjendt i mange Aar, og jeg har ofte beundret den Lethed, hvormed han henkastet sarkastiske Bemærkninger og løse Udtalelser. Efter min Mening skulle de ikke nybere, men han kaster dem ud med stor Lethed og en vis Belyst. Det Samme have vi set og hørt i Dag, men naar de Herrer, som maaske et Dieblit kunne være bleone noget dupeerede deraf, ville tage Rigsdagstidenden for sig, ville læse den høitærede, høitærede og høitagede Kultusministers Tale i Dag paa Papiret og spørge: Hvad er der sagt deri? tror jeg, de ville indrømme, at der er mange Ord, men ikke meget Indhold. Det er ikke den Maade, hvorpaa en Minister overfor en Del af Folkerepresentationen skal hævde sin Mening overfor en Anklage af den Natur og den Styrke, som her er reist! Det er ikke paa den Maade, en Minister skal vinde Lidd, naar han har tabt den. Det er ikke den Maade, hvorpaa han skal afsende en Anklage, der rettes indod ham! Den Maade at tage Sagen paa er ikke stillet til den Hensigt, hvori Ordene visnok ere fremkomne, men jeg skal ikke indlade mig nybere derpaa; thi den ærede Ordfører gav efter min Mening fuldkommen tilfredsstillende Svar derpaa. — Naar den ærede Minister nævnte forskjellige Love, som han mente at kunne holde sig